

СЕЛО ЛИПОВЕНЬКЕ

*Хто не знає свого минулого, - той
не вартий майбутнього.*

Максим

Рильський

Чи чули ви, шановний читачу, про невеличку степову річку Деренюху, що бере початок з маленького струмка за селами Розкішне і Новосілка, а потім несе свої тихі води через села Пушкове, Липовеньке, Капітанка і вливається у Південний Буг? Колись ця ріка мала назву Бог, але польські поневолювачі перехрестили її по-своєму – Буг. Прислухайтесь, як старенькі бабусі, що живуть понад цією річкою, кажуть: «Піду до Богу шмаття поперу», - «Треба буде піти до Богу скоюк назбирати».

По обидва боки річки Деренюхи розкинулося село з романтичною назвою Липовеньке. Назвали його так давним-давно, тому що всі дороги до села і панський двір були обсажені липами. Люди засушували липовий цвіт і протягом року використовували його як ліки. В період цвітіння липи гули бджолами, які збирали нектар, з якого виробляли чудодійний липовий мед. Селяни почували себе здоровими, були довгожителами. Під час голодоморів і матеріальних скрут усі дерева зрубали на дрова.

У селі Липовеньке з давніх-давен було два ставки. На греблі кожного стояв водяний млин з великим колесом. Це була окраса села. Верхній став і млин були панськими, а другий – нижній ставок з млином – громадськими. Ставки і тепер стоять, але дуже занамулені. Панського млина вже давно немає, як і самого пана, а громадський стоїть собі, але працює не на воді, а на електриці. Вправно орудує в тому млині мельник Олександр Мізюк (Галик). Багато років мельникує він і люди поважають його за сумлінну працю і ввічливе ставлення. В кінці греблі, під одним дахом з млином, стоїть олійня, що задовольняє потреби селян у смачній, ароматній олії. Сюди приїжджають люди з навколишніх сіл.

За козацьких часів, коли Україна поділялася на 16 полків, всі села

нашого району належали до Уманського полку. Це були Уманські хутори. До початку 20-х років ХХ ст. Липовеньке відносилось до Подільської губернії, Балтського уїзду, Липовенської волості. Село було волосне. До волості належало 13 сіл: Розділ, Липовеньке, Пушкове, Розкішне, Новосілка, Капітанка, Свірневе, Молдовка, Люшневата, Надєждівка, Матвіївка, Олексіївка, Красногірка та ще декілька присілків. Будова волості була кам'яна. Адміністрація складалася з чотирьох осіб: волосний старшина, писар з помічником, жандармський пристав.

Посеред села стояла гарна дерев'яна церква, її зруйнували комуністи 1936 року, а сільського священика запроторили до Сибіру. Тепер на місці церкви – сільська крамниця. Липовенський поміщик утік за кордон. Його розкішний будинок і всі будівлі пограбували і вщент зруйнували у перші дні комуністичної влади. А всі вони були побудовані з червоної паленої цегли і стояли на кам'яних підмурках. Ще й досі видно місце, де розміщувалася поміщицька економія. Панську землю селяни розділили і почали господарювати, але на початку 30-х років цю землю у них забрали до колгоспу. Пограбували селян, забравши коней, волів і весь реманент. Багатших і середніх господарів розкуркулили, повиганяли з хат прямо на вулицю. Після адміністративного перекрою України, ліквідації губерній, уїздів і волостей нас віднесли до Одеської області Голованіського району.

З Одеси у Липовеньке було прислано для організації колгоспу 25-тисячника Сербула. Він став головою сільради. За людей дбав і з голоду в 1933 році померли лише одиниці. Дуже рідко в якому селі загинуло так мало людей.

У селі було 500 дворів, 2526 га орної землі. Спершу було утворено кілька невеликих колгоспів, а згодом їх злили в один, назвавши «Маяк комунізму». Непогано в ньому головував добрий господар Микола Семенович Волошин. Деякі трудівники були відзначені високими державними нагородами. Наприклад «Орден Леніна» отримали ланкова Антоніна Антонюк, водії Петро Ковальчук і Прокіп Баланюк, а бригадир тракторної бригади Орлик отримав

Героя соцпраці.

Під час німецької окупації в селі знаходилася комендатура, яку очолював німецький сільськогосподарський комендант. В цей с/г куш входило декілька сусідніх сіл. За роки української незалежності господарство не розвалилося, а зміцніло, його очолює дуже порядна людина Володимир Олександрович Притиковський, виходець з цього ж села, культурний, ввічливий, але й вимогливий. Він приділяє велику увагу підростаючому поколінню, призначає стипендії кращим учням школи, організовує цікаві екскурсії, забезпечує школу комп'ютерами, а школярів – смачним харчуванням. Володимир Олександрович – великий патріот свого села і нашої держави. Він ніколи не забуває про тих, хто уже вийшов на заслужений відпочинок, нікому не відмовить, завжди допоможе.

Село має свою хлібопекарню. Усе робиться для того, щоб запрацював молокозавод і м'ясо-ковбасний цех. Багато молоді залишається у рідному селі. А хто хоче вчитися у вузах, тому правління господарства допомагає стипендіями.

Директором школи працює енергійна «товаришка» Галина Терентіївна Деркач, яка тужить за пролетарською диктатурою. А в кабінеті головного бухгалтера господарства досі висить портрет ката нашого народу Леніна. Низька ще загальна, національно-патріотична свідомість селян.

Але історія України вступила в нову добу і приходить час, коли ідеологічний чад вивірюється з людських голів і облуда спадає з очей. В колишнє ярмо уже не буде повороту.